

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ГОРСКО СТОПАНСТВО И ДЪРВООБРАБОТВАНЕ „НИКОЛАЙ ХАЙТОВ” – ВАРНА

Адрес: ул. Орех № 11, тел./ факс 052 500 937, e-mail: info-402172@edu.mon.bg

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННО НАПУСКАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ ПГГСД „НИКОЛАЙ ХАЙТОВ”

Училищната програма е част от годишния план за дейността на ПГГСД „Николай Хайтов“ гр. Варна и част от годишния план за изпълнение на Стратегията на ПГГСД „Николай Хайтов“ гр. Варна

Програмата за намаляване броя на безпричинните отсъствия, преждевременното напускане и отпадане от училище на ПГГСД „Николай Хайтов“ е разработена в съответствие с рамкови европейски и национални документи и определените приоритети за развитие в сферата на средното образование. Програмата конкретизира ключовите мерки в политиките за превенция, интервенция и компенсиране на отпадането и преждевременното напускане на училище на Стратегията за намаляване дела на преждеременно напусналите образователната система (2013– 2020), приета от Министерския съвет с Протокол № 44 от 30.10.2013 г. С дейностите си, програмата е ориентирана към реализиране на политики и мерки за постигане на стратегическата цел и оперативните цели на Стратегията.

Програмата е въведена с влизане в сила на ЗПУО от 2016г. Изпълнява се ежегодно в съответствие със заложените в нея дейности и възникналите в хода на учебния процес нужди и проблеми. За постигането на добър, високоефективен резултат е необходима ежедневна, целенасочена, последователна и устойчива работа с учениците, с риск от отпадане от образователната система, както и с членовете на техните семейства. ПГГСД «Николай Хайтов» има изработена добра политика в това отношение и споделя добри практики. Един от успешните модели е сформиранието на училищен екип за обхват и задържане на учениците в училище. Провеждат се ежедневни разговори на класен ръководител, психолог, заместник – директор и директор с родители и ученици в риск.

I. Цели на програмата:

1. Осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на училищното образование на младежите като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация и участие в развитието на местните общности.

2. Разработване, изпълнение и мониторинг на цялостна и интегрирана политика за повишаване на обхвата в образователната система въз основа на междусекторно сътрудничество при ясно разпределение на отговорностите и взаимодействие между различните равнища на управление.

3. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях.

4. Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.

5. Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.

6. Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на училище.

Маркери за идентифициране на ученик в риск от отпадане от образователната система:

Идентифицирането на ученици в риск от отпадане от образователната система е важен процес, който може да помогне за предотвратяване на загубата на образователни възможности. Някои от ключовите маркери за идентифициране на такъв риск включват:

1. Ниско ниво на академични постижения - Ученици, които редовно получават ниски оценки или не успяват да покрият основни изисквания, са сред най-рисковите групи. Проблеми с разбирането на учебния материал често водят до загуба на мотивация.

2. Често отсъствие или неявяване на училище - Прекомерното отсъствие или честото закъснение са сигнал за възможни проблеми с ученето или интеграцията в училищната среда. Това може да е свързано с липса на подкрепа вкъщи или други социални фактори.

3. Липса на ангажираност в учебния процес - Незаинтересованост, липса на активност в клас и отказ от участие в училищни дейности също могат да сигнализират за риск от отпадане.

4. Проблеми с поведението - Ученици, които имат чести конфликти с учители, връстници или администрацията, както и тези с повтарящи се дисциплинарни нарушения, са сред тези, които могат да отпаднат.

5. Социално-икономически фактори - Семейства с ниски доходи, икономически затруднения или липса на достатъчно ресурси за образование често създават среда, в която детето е под риск.

6. Липса на подкрепа от страна на семейството - Недостатъчна подкрепа и интерес към образованието от страна на родителите или настойниците могат да доведат до спад на мотивацията у ученика.

7. Психологически и емоционални проблеми - Стрес, депресия, тревожност или други емоционални състояния, които пречат на способността на ученика да се съсредоточи и да учи.

8. Чести смени на учебни заведения - Постоянната смяна на училищата може да причини дезориентация и трудности в адаптацията, което да доведе до желание за прекратяване на образованието.

9. Липса на подкрепа и насърчаване в училището - Недостатъчна комуникация между ученик и учител, липса на подходящи методи на преподаване и индивидуално внимание могат да доведат до загуба на интерес и отпадане.

10. Трудности с езика - Ученици, за които езикът на обучение не е роден, може да изпитват трудности с разбирането и участието в учебния процес, което ги поставя в риск.

11. Промяна в поведението на ученика, ранни индикации за отпадане като закъснения, отсъствия, проблеми с дисциплината, взаимоотношенията в клас, понижаване на интереса към учебния процес и др.(наблюдение на учители, кл. рък-л, съученици, психолог, родители);

12. Наблюдение върху семейството от педагогическите специалисти – нездравословна семейна среда;

13. Получаване на сигнал от друга институция – Отдел Закрила на детето, МКБППМН, Районно управление на МВР и др.

Предприемането на навременни мерки за подкрепа и индивидуална работа с ученици, които показват тези маркери, може да предотврати отпадането им и да ги насърчи да продължат образованието си.

II. Анализ на основните причини за отсъствията на учениците и преждевременното им напускане на училището.

Отсъствията на учениците от училище и отпадането им от системата на образованието е във фокуса, визията и стратегията на ПГГСД „Николай Хайтов“. През годините се полагат много усилия за задържането на учениците, въпреки това немалка част от тях се случва да напуснат образователната система.

Като основни причини за отсъствията и отпадане от училище при учениците в ПГГСД „Николай Хайтов“ се открояват:

- ✓ Отсъствия;
- ✓ Слаб успех;
- ✓ Семейни, социални или финансови причини;
- ✓ Учениците, които трудно се справят с материала постепенно губят интерес към учебния процес, което води до безпричинни отсъствия от училище;
- ✓ Закъснения и отсъствия на ученици от отдалечените квартали на града, както и от други населени места;
- ✓ Учениците от социално слаби семейства особено от горен курс, са принудени да работят и то не само през летните месеци и ваканциите;
- ✓ При семейства в риск е занижен контролът от страна на родителите, което поставя в риск от отпадане и самите ученици;
- ✓ През последните години се забелязва и отпадане на ученици поради встъпване в брак и то не само от ученици от малцинствата;
- ✓ Учениците от XII клас обикновено през II учебен срок поставят акцент в подготовката си върху матуриретените предмети и игнорират останалите. Някои от тях се включват в курсове и уроци за подготовка за кандидатстудентски изпити, което също води до натрупване на отсъствия и др.;
- ✓ Учениците от X, XI клас в края на учебната година имат производствена практика. Предвид започването на част от учениците на работа, същите не успяват да комбинират двете задачи и да ги карат паралелно. Това им създава трудности и проблеми и нерядко ограничава възможността им да продължат напред. Часовете по производствена практика са задължителни. Същите се провеждат в реална работна среда. Това позволява на учениците да си осигурят възможност за започване на работа след завършване директно във фирма, където са провеждали задължителния си стаж. При част от тях обаче се наблюдава професионален старт в сферата на туризма, който

изкушава с малко по-високи доходи. Учениците, при които има риск от преждевременно напускане на образователната система поради описаната причина нямат подкрепата на родителите си. Същите споделят мисленето на своите деца и ги подкрепят .

✓ Масово заминаване на учениците заедно със семействата си зад граница - Германия, Англия са желани, но не единствени предпочитани дестинации за нашите възпитаници и др.

✓ Последните години се наблюдава един постоянен процес, в който учениците от горен курс да започват шофьорските курсове. Считат това ново начало и стремеж към така желаната шофьорска книжка и възможност да управляват МПС като най-важен стимул в живота си. Това ги нахъсва да са постоянни в това ново начинание, но ги отдалечава от основното им задължение да бъдат ученици, а оттам да присъстват редовно в училище, да не допускат отсъствия, да се подготвят редовно за учебни занятия и да не допускат слаби оценки. За съжаление това се оказва също основна причина за напускане на някои ученици.

В политиките и мерките за предотвратяване на преждевременно напусналите училище и за повторна интеграция съществуват четири общи проблема, чието преодоляване определя стратегическия успех, а именно:

1. Признаване на проблема и решимост на първо място той да се смекчи, и ако е възможно да се предотврати, а след това преждевременно напусналите да бъдат повторно интегрирани в образованието.

2. Приоритетно стратегическо планиране и провеждане на политики, ориентирани към предоставяне на услуги и осигуряване на подходяща и ефективна подкрепа за преждевременно напусналите училище и за онези, които работят с тях.

3. Проява на творчество, новаторство, гъвкавост и желание за промяна от страна на хората, педагогическите специалисти и учениците при решаване на индивидуалните проблеми, пред които са изправени преждевременно напускащите училище и младежите в риск.

4. Проява на мотивирано и активно отношение към образованието от педагогическите специалисти и учениците при формиране на знания, умения и отношения в българското училище и младежите.

III. Ключови дейности за предотвратяване на преждевременното напускане на училище от учениците

Дейности	Отговорник	Срок	Индикатори
I. МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ БРОЯ НА БЕЗПРИЧИННИТЕ ОТСЪСТВИЯ			
1. Осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, позитивна атмосфера на взаимоотношения и управление. Разработване и изпълнение на политики в училище.			
1.1 Изработване на годишен план към стратегия за развитие на ПГГСД	Комисия, определена от директора	Септември 2024г.	Изготвен план за стратегия за развитие на

„Николай Хайтов“ гр. Варна			гимназията
1.2 Разработване и реализиране на мерки за проследяване на отсъствията на учениците/ежемесечни справки, писма	Заместник директори; Психолог; Класни ръководители	2024/2025г.	
1.3 Дейности на класният ръководител: -разработва при необходимост план за обща подкрепа за ученик допуснал голям брой по неуважителни причини, застрашен от отпадане; -информира родителите за допуснатите отсъствия на ученика; -информира дирекция „Социално подпомагане“ за ученици, допуснали повече от 5 отсъствия по неуважителни причини в рамките на месеца; -Задължава ученика да го уведоми своевременно при необходимост да отсъства по здравословни причини и в срок от 3 дни да представи медицинска бележка; -предварително получава: а) бележка от спортен клуб за участието на ученик в спортна изява; б) заявление от родител до него и до директор за отсъствие на ученика по уважителни причини; в)ксерокопие от разрешение на директора, подадено за отсъствие на ученика по уважителни причини. -информира месечно	Класни ръководители	2024/2025	Брой разработени планове; Брой проверени статуси на ученици в електр. Дневник; Брой проведени общи родителски срещи и индивидуални консултации и др.

<p>родителите за отсъствията и успеха на ученика, за спазване на училищната дисциплина;</p> <ul style="list-style-type: none"> - следи за редовното посещаване на консултациите и допълнителните занимания с учениците от класа; - провежда индивидуални консултации с ученици и техните родители, съобразени с техните проблеми; <p>Провежда в ЧК беседи, в съответствие с плана на класа.</p>			
<p>1.4 Създаване на ЕПЛР – обща и допълнителна</p>	<p>Директор, Зам. директор, Психолог, Кл. рък-ли, Учители</p>	<p>Целогодишно и при необходимост</p>	
<p>1.5 Дейности на училищен психолог:</p> <ul style="list-style-type: none"> -провеждане на обучения, свързани с превенцията на риска от преждевременно напускане на училище; -картотекиране на ученици в риск с превенция за задържането им в училище. 	<p>Психолог</p>	<p>2024/2025г.</p>	<p>Брой обхванати ученици спрямо общия брой ученици в гимназията</p>
<p>1.6 Актуализиране на регистъра на ученици, застрашени от отпадане и мерки за работа с тях: изготвяне на списък, изготвяне на план за личностно развитие на всеки ученик.</p>	<p>Класни рък-ли; Психолог;</p>	<p>2024/2025г.</p>	<p>Изготвен регистър Планове за обща подкрепа</p>
<p>1.7 Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците</p>	<p>Класни рък-ли; Психолог;</p>	<p>2024/2025г.</p>	

1.8 Организиране на извънкласни и извънучилищни дейности – клубове по интереси и др.	Ръководители на групи	2024/2025г.	
1.9 Работа по проекти-общински, национални, международни	Директор; ЗДУД; координатор на проект	2024/2025г.	
1.10 Дейности за въздействие върху вътрешната мотивация на ученика - обсъждане на възникнал проблем от ученика и класния ръководител и получаване на подкрепа за разрешаването му; - използване на посредник при решаване на конфликт в училище; - индивидуална подкрепа от личност, която уважава(наставничество)	ЗДУД; Психолог; Класни рък-ли	2024/2025г.	
2.Повишаване качеството на образование като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и за предотвратяване на преждевременното напускане на училище.			
2.1 Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище;	Директор; Комисия за квалификационната дейност	Съгласно плана за квалиф. Дейност	Сертификати, удостоверения
2.2 Иновативност в преподаване на материала чрез електронни уроци, интерактивни методи, онагледяване, практическа насоченост;	учители	2024/2025г.	
2.3 Планиране и реализиране на ориентирано към потребностите на всеки ученик обучение;	Учители; Класни ръководители;	2024/2025г.	

<p>2.4 Анализирани на: - резултатите, от обучението по отделните предмети спрямо очакваните резултати; - резултати, получени от оценяването на входните нива от учителите през 2022/2023г. - брой изготвени анализи на изходни нива, олимпиади, конкурси и ДЗИ, НВО и набелязване на мерки за повишаване на успеваемостта.</p>	<p>Класни ръководители</p>	<p>2024/2025г.</p>	
<p>2.5 Организиране на срещи с работодатели с цел мотивиране на учениците да посещават училище и да усвоят учебния материал, като условия за успешна бъдеща реализация.</p>	<p>Директор; Представители на бизнеса; психолог</p>	<p>2024/2025г.</p>	
<p>3. Достъп до качествено образование за ученици със СОП</p>			
<p>3.1 Подобрване на възможностите за обучение на ученици със СОП – осигуряване на допълнителна подкрепа</p>	<p>Класни рък-ли; Учители; Ресурсни учители; психолог</p>	<p>2024/2025г.</p>	<p>Брой разработени планове за подкрепа на личностното развитие; Брой разработени индивидуални планове и програми</p>
<p>II. ПОЛИТИКА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ</p>			
<p>1. Повишаване участието и ангажираността на родителите и обществеността</p>			
<p>1.1 Включване на родителската общност за повишаване на активността и сътрудничеството с училищното ръководство: - активно включване на</p>	<p>Училищно ръководство; Педагогически специалисти; Социални асистенти</p>	<p>2024/2025г.</p>	

<p>родители от Обществения съвет в дейности по превенция на рискове от отпадане на ученици;</p> <ul style="list-style-type: none"> - активно включване на родители в подготовката и провеждането на училищни мероприятия; - актуализиране на състава на училищното настоятелство и Обществения съвет; - Провеждане на дни на отворени врати с привличане на родителите и работодателите като участници – домакини. - провеждане на различни училищни инициативи с активното участие на родителите с цел задържане на учениците в училище; - Провеждане на активна кампания по превръщане на училището в желана, комфортна и приятна територия за младите хора; 			
<p>1.2 Сътрудничество с различни институции – Дирекция „Социално подпомагане“, отдел „Закрила на детето“, община Варна, РУО Варна, областна администрация Варна, Окръжен съд, Трето РУ на МВР</p>	<p>Директор; ЗДУД Психолог; Класни рък-ли</p>	<p>2024/2025г.</p>	<p>Брой проведени срещи</p>
<p>1.3 Инициативи за подпомагане на ученици в риск от техни съученици</p>	<p>психолог</p>	<p>2024/2025г.</p>	<p>Брой инициативи</p>
<p>1.4 Организиране на благотворителни акции за подпомагане на социално</p>	<p>Учители; Класни ръководители;</p>	<p>2024/2025г.</p>	<p>Брой организирани акции и</p>

слаби деца	родители		дарителски кампании
2. Участие и ангажираност на учениците в живота на класа и на училището.			
2.1 Актуализиране на състава на Ученическият съвет чрез включване на ученици с прояви на агресия, с отсъствия по неуважителни причини и с наложени санкции	Психолог; Ученически съвет	До 30.10.2024г.	Списък с актуални участници
2.2 Включване на ученици с прояви на агресия, с отсъствия и наложени санкции в провеждане, организация и изпълнение на извънкласни и извънучилищни дейности.	Класни ръководители; учители	2024/2025г.	Брой ученици
2.3 Дейности на екипи за съвместна работа на институциите - взаимодействие на институциите по прилагане на комплекс от мерки за предотвратяване на ранното отпадане на ученици от училище; - регулярен обмен на информация между ангажираните институции и координиране на действията им при налагане на законови санкции на родителите, чиито деца не посещават училище; - проследяване упражняване правото на децата на задължително образование при пътуване и миграция; - обмен на информация и контрол по издадените медицински бележки за извиняване на отсъствия на учениците.			

**III. ОТЧЕТ НА ИЗВЪРШЕНИТЕ ДЕЙНОСТИ И ПРЕДПРИЕТИТЕ МЕРКИ
ПО ПРОГРАМАТА ЗА НАМАЛЯВАНЕ БРОЯ НА БЕЗПРИЧИННИТЕ
ОТСЪСТВИЯ, ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСКАНЕ И ОТПАДАНЕ ОТ
УЧИЛИЩЕ**

(изготвяне на отчети в края на 1 учебен срок и годишен отчет)

**Инж. Мария Георгиева
Директор на ПГГСД „Николай Хайтов“**

Изготвил:
Мая Рогашка
ЗДУД